

Amb una escala reial

DAVID CASTILLO coordinador

ES
R
I
O
T
I
P
E

Fem la portada d'avui amb la cara de William Faulkner al centre d'un as de piques. Volíem representar-lo d'alguna manera

evident, i després de les batalles literàries del segle XX –que van tornar al realisme–, Faulkner queda com un autor que abasta el realisme més cru, però també molts altres aspectes de la tradició de la novel·la que ha fet avançar la història de la cultura.

Sovint s'acusa la gent de la lletra de viure massa pendent de celebracions i aniversaris. Jo mateix ho he denunciat en més d'una ocasió, però a vegades una data –com aquest cinquantenari de la mort de Faulkner– és l'excusa perfecta per poder visitar autors i fer les corresponents relectures. Glòria Farrés ha traçat per aquest motiu un retrat de l'influent escriptor nord-americà, que crec que engresca a buscar-lo en la lleixa de la llibreria o a comprar alguna edició nova,

moderna i amb un cos de lletra que respecti la miopia, la vista cansada o totes dues deformacions. M'agraden especialment les traduccions de

Faulkner davant la seva Underwood ARXIU

narradors catalans de referència, com Manuel de Pedrolo i Ramon Folch i

Camarasa, o de Jordi Arbonès entre d'altres, que ens van acostar obres tan extraordinàries com ara *El brogit i la fúria*, *Intrús en la pols*, *Llum d'agost*, *Mentre*

agonitzo, *Les palmeres salvatges*, *Rèquiem per una monja* i *Absalom, Absalom*. Faulkner va saber reproduir la decadència que ell mateix va patir, fill d'una família aristocràtica que va haver de constatar la destrucció del sud.

Més apreciat a Europa que als Estats Units, el llegat de Faulkner només resulta comparable al de Joyce, Proust i Mann. Tot un univers cognoscitiu ens fa penetrar en la psicologia d'unes criatures que viuen a la deriva de la seva condició de perdedors i de la humilitat aclaparadora. El conflicte entre blancs i negres, entre el mal i el bé, el flux de consciència, la condensació argumental i les trames complexes i sense cronologia són alguns dels aspectes que domina Faulkner. Recuperem-lo. *

MOTELBARSTOW

RAFAEL VALLBONA

Saad al Aalí!

gual que en Pere Vidal, nosaltres també teníem una contrasenya secreta: "Què cal fer?" "Saad al Aalí!" Llavors sabíem que ja érem lliures i que podíem passar-nos tota la tarda vagant pel poble imaginant mil i una aventures que viuríem algun dia tal com feia el nostre heroi literari. Ja de grans, prou per saber que mai no viuríem tantes aventures com en Vidal, ens vam plantar davant d'en Joaquim Carbó, que havia vingut a Premià un matí de Sant Jordi, i li vam etzibar la contrasenya. Amb un somriure d'agradable sorpresa, va confirmar una vegada més, en un altre extrem del país i potser entre un perfil social diferent, que *La casa sota la sorra* (Columna) era una novel·la que havia transformat tota una generació de nanos de carrer en lectors i somiadors afamats. I a algun en escriptor.

A finals dels seixanta havíem descobert en Pere Vidal al port d'Arenys, en una vinyeta impagable on apareixia l'inquietant edifici de Mont Calvari. Fascinats per la fidelitat dels dibuixos de Josep M. Madorell a *Cavall Fort*, vam fer mans i mànigues per aconseguir un exemplar de la novel·la, llavors editada per Estela. La lectura d'aquell relat va capgirar la colla. Tot el que havíem fet fins llavors, jugar a futbol, canviar cro-

mos o fer curses amb xapes, ja no tenia sentit. Ens vam adonar que els nostres anys de canalla-ha havien arribat a la fi. Calia trobar un sentit diferent, intens i vital, a tot el que havíem de fer a partir de llavors. Així va ser com ens vam inventar un país propi, que vam convertir en el marc original i particular de totes les coses que fèiem. Els partits de futbol de carrer van esdevenir matxs de la nostra selecció nacional, les excursions per la Serralada Litoral van ser poc menys que expedicions de conquesta i les picabaralles amb altres colles del veïnat eren batalles per defensar fronteres territorials. I dins d'aquest espai entre imaginar i pràctic, hi havia un univers d'idees i anhels que no parava d'eixamplar-se a partir d'aquella lectura dels nou anys, i de totes les que hi van seguir. Fins sempre.

Tinc més de cinquanta anys, però encara ara el record d'aquelles aventures infantils plana inexorablement damunt de cada pàgina que escriu. El somni de mons llunyans és un motor de vida, i els llibres en són benzina.

La casa sota la sorra va fer que tota una generació que estàvem condemnats a no ser res acabéssim sent lectors, és a dir: rics. Mai no t'ho podrem agrair prou, Joaquim. *

SENYORRUC

GUILLEM CIFRÉ

